RUSKI INWALID

№ 1.

NIEDZIELA. 4 Stycznia 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: Kolęda na nowy rok. Wiadomości Zagraniczne: Norwegia. Szwecyia. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

Kolęda na nowy rok.

C' est donc ainsi, troupe absurde et frivole,
Que nous usons de ce temps qui s' envole:
C' est donc ainsi que nous perdons les jours,
Longs pour les sots, pour qui pense si courts.

(Volt. Epitre à Rosalie.)

Zgiełk, wrzask, szum w mieście się mnożą,
Spieszą karety i sanie.
Panowie i stroyne Panie,
Wizytne karty rozwożą.
Mnieyszych urzędników rzesza,
Do naczelników pośpiesza;
Gdzie w mowie pełney słodyczy,
Każdy swe chęci odkrywa;
Chociaż nayczęściey tak bywa,
Że w sercu sto diabłów życzy.
Jak szpaki na wszystkie strony,
Latają pochlebcy żwawe,
A polak maiący sprawę,
Płacząc rozwozi ukłony.

Mnie nikt winszować nie będzie.
Gdyż ia nie iestem bogaty,
Nie iestem z piękną żonaty,
J nie siedzę na urzędzie.
A tak będąc bez znaczenia,
Gdy o mnie nikt nie pamięta,
Chcę się przypomnieć na święta,
Przez moie szczere życzenia.

Więc życzę: bogatym Panom.
Na ten rok większey intraty.
A ucisnionym włościanom,
Nie nazbyt wielkiey opłaty.
Szlachcie życzę, — urodzaiu,
Więcey o chłopach starania,
Więcey miłości dla kraiu,
Więcey gustu do czytania.
Woyskowym — bez bitew srogich
Życzę naywięcey orderów.

A bogatych kawalerów,
Życzę dla panien ubogich.
Hołocie dumney z imienia,
Życzę małżonek posażnych.
Życzę dla graczów odważnych
Mniey złota—więcey sumienia.
Doktorom — życzę ia' sławy,
J bogatych pacientów.
Życzę tym co maią sprawy,
Poczciwych plenipotentów.
Dla wszystkich w swiecie autorów,
Śmiem życzyć iak naygoręcey:
Więcey pracy — naymniey sporów,
Mniey słów — a sensu naywięcey.
Polskiemu w ogół ludowi,
Życzę handlu i oswiaty.
Ruskiemu Jnwalidowi,
Naywiększey prenumeraty.
Prima charitas ab ego.
A tak w dzień roku nowego,
Trzeba dla siebie coś prosić.
Lecz czyż się godzi przed swiatem,
Własne życzenia ogłosić? . . . .
Więc milczę — i kończę na tém.

T. B.

W przeszły czwartek 1 b, m. iako w dzień nowego roku osoby znakomite płci oboiey tak woyskowe iak cywilne o godzinie 10 z rana udały się do zamku rezydencii zimowey i składały życzenia swoie Nayiaśnieyszemu Cesarzowi JMści oraz całey Nayiaśnieyszey rodzinie. Po czem w kościele zamkowym odprawiało się uroczyste nabożeństwo.

W wieczor tegoż dnia była równie świetna iak liczna maskarada w pałacu zimowey rezydencii. Cesarz JMść i cała Naiasnieysza rodzina dodały obecnością swoią blasku temu festynowi, należąc do tańców polskiego i innych, które w rozmaitych salonach i galeryiach tańcowano — Biletow na tę maskaradę wydano przeszło dwadziescia dwa tysiące.

Tegoż dnia Radca kollegski *Bibikoff* nayłaskawiey mianowanym został Szambelanem dworu J. C. M. a rzeczywisty radca stanu i Szambelan Xiąże *Sczerbatów* łowczym.

Hrabianka Zofia *Potocka* nayłaskawiey mianowaną została Freliną przy Nayiaśnieyszych Paniach.

Xiąże JMść Teodor *Gallicyn* łowczy dworu JCM. ozdobiony został orderem Sgo Włodzimierza Wielkiego krzyża drugiego stopnia.

— P. *Hasch* rządca wyspy Baranów (Sitche) wychowywał u siebie chłopczyka z pokolenia *Koluchi* czyli *Kolochi*, licznego i bitnego narodu, brzeg amerykański północno zachodni zaludniaiącego, W rokn 1816 chłopczyk pomieniony dostał się Panu *Baranoff*, radcy Kollegskiemu głównemu naczelnikowi osad rossyysko-amerykańskich, będącemu naówczas w twierdzy nowo-archangelskiey na wyspie (sithe . Po zaszłey śmierci Pana Baranow powracaiącego do Rossyi na okręcie *Kutuzof*, pomieniony chłopczyna zowiący się *Boston* i dosyć zrozumiale tłomaczący się w języku rossyyskim, dostał się w opiekę głównego rządu kompanii. Sprowadzony do stolicy tuteyszey był przystoynie utrzymywany w domie teyże kompanii razem z młodemi Kreolami, wywiezionemi z osad dla uczenia się w gimnazii tuteyszey, odwiadzał często kościoły i oswiadczył chęć przyięcia chrztu swiętego. Dnia 10 Grudnia odbyły się te religiyne obrzędy w Katedrze swiętego Jzaaka. Nowo ochrzczonemu dano imie *Mikołaia*. JP. Andrzey *Seweryn*, radca handlu i bankier, z córką swoią *Zofią*, trzym ali go do Chrztu.

z Gżatska gubernii Smoleńskiey, 22 *Grudnia.*

W nocy z 19 na 20 b m. niewiadomo kto zostawił u stróża katedry tuteyszey zwiastowania Panny Maryi pakę zamkniętą, z tem, aby nazaiutrz oddał ią zwierzchnosci tego kosciola Gdy otworzono takową nazaiturz, znaleziono w niey wszystkie naczynia srebrne wyzłacane do służby Bożey służące, a wartuiące 2000 rubli. — Teyże samey nocy i iak rozumieią przez tęż samą nieznaiomą osobę złożony został przy kosciele wniebowstąpienia na cmentarzu dzwon, piędziesiąt dwa pudy i 13 funtów ważący.

z Żytomirza, 14 *Grudnia*

Po czterech z rzędu zimach bez śnieżnych doczekaliśmy się nakoniec śniegu w roku nineyszym. — W nocy między 5 i 6 b. m. spadło tu go przynaymniey na łokieć głębokości wkrótce nastąpiły mrozy i teraz do siedmnastu stopni dochodzą.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ministrowie dworów niemieckich zgromadzeni w Wiedniu, iuż siedm odbyli posiedzeń. —

Rząd Wirtembergski obiawił ucznióm Uniwersytetu tubengenskiego, że ci z nich którzy po odnowieniu iak naysurowszego zalecenia aby nienależeli do towarzystw taiemnych, przekonani będą o nieposłuszeństwo woli rządu w tey mierze, utracą wszelkie prawo na przyszłość do iakich kolwiek w kraiu urzędów. — W prowinciiach nadreńskich doświadczaią nagłey zmiany powietrza, to iest z zimna dosyć znacznego nastąpiło ciepło i wylewy wielce szkodliwe wieśniakom. — W uniwersytecie Göttyngskim liczba uczniów do 4 tysięcy osob dochodzi, naywięcey zaś iest cudzoziemców.—Król Szwedzki wydał rozkaz, aby wszelkie summy zebrane przez rozmaite oszczędzenia w administracii, były użyte na wsparcie obywateli wyspy St. Bartelemy którzy z przyczyny burzy zaszłey w dniu 21 Września ucierpieli.—W oranienburgu (w Margrafstwie Brandenburgskiem) w dniu 19. p. m. obchodzono uroczyste połączenie obu tamecznych porafii do tychczas luterskiey i reformackiey, a odtąd iednem zowiących się imieniem ewangelickich.

— W listach z Londynu z dnia 21 Grudnia czytamy co następuie: Zwierzchność mieyscowa w Galway w Jrlandyi, nieprzestaie używać iak nayczynnieyszych środków dla uśmierzenia niespokoynych. Powszechnie w wielu prowinciiach Wielko-Brytańskich, nayzamożnieysi i naylepsi obywatele składaią między sobą towarzystwa uzbroione, celem zabespieczenia się od złośliwych napaści reformatorów. —

Bill o zabraniu do rządu wszelkiey broni podeyrzaney, potwierdzonym został przez Xiążęcia Reienta.—*Hunt i Cobbet* iak wiadomo daią lekcie publiczne umiarkowania i wstrzęmięźliwości i za każdą z tych lekcii biorą po szylingu od osoby.—Powiadaią że ostatni miasto kości Tomasza Pena, przywiózł z Ameryki kościotrup iakiegoś murzyna. — W Comrie (w Szkocii 12 Listopada dało się czuć dosyć mocne trzęsienie ziemi i trwało 10 minut. — Hrabstwo Groscommon w Jrlandyi zachodniey iest stolicą nieukontentowanych. Dway zawzięci reformatorowie, których żadnym sposobem od przedsięwzięcia ich odwieść niebyło można, wyklęci zostali przez Biskupa Tuamskiego —Okręt Angielski *Elżbieta* płynący z Bombaya z dwoma tysiącami paków perkalu i cukru, równie też i drugi *Feniskolef* wielkości 600 ton, płynący z Kalkutty z iedwabiem, indigo i saletrą, rozbiły się w Tafenbaya 21 Października. Ostatni zaś poszedł na dno z całym ładunkiem swoim.

Wiadomości z Paryża po dzień 21 Grudnia, zawieraią między innem co następuie: Król przyiął 18 Grudnia adres izby deputowanych były przyczyną tak wielkich sporów. Prezes Pan *Ravez* musiał go czytać. Odpowiedzi Królewskiey wyrazy są następuiące: »Nigdy iednomyślność między tronem i narodem niebyła tak iak dzisiay potrzebną. Jedynym przedmiotem myśli moich iest teraz zapewnienie i ustalenie naszych kraiowych ustaw, ich zabespieczenie od wszelkich pokuszeń lud zi złośliwych i nieumieiących hamować popędu namiętności swoich, oraz zapewnienie korzyści które nam karta konstytucyyna obiecuie.“

Nowo narodzona Xiężniczka *Berri* otrzymała na chrzcie swiętym imiona *Ludwiki-Maryi-Teresy*.

Summa wzięta z banków angielskich w przeciągu czterech tygodni i powiększey części przewieziona do Francii dochodzi do trzech milionów funtów szterlingów —Jenerał Sewary Xiąże Rovigo) były Minister policyi przy Bonaparcie, przed trzema laty nieobecnie skazany na śmierć, powrócił niedawno do Paryża, celem przeyrzenia swey sprawy i dobrowolnie udał się do więzienia l'Abbay.—Historyia zuchwalców co kłuli przechodzących Kobiet, iest teraz przedmiotem rozmów powszechnych i rozmaitych domysłów. — Już 80 ludzi podeyrzywanych o to przestępstwo, było badanych, a przecie ani ieden winowayca nie iest iescze schwytany. Z tego to powodu gazety niektóre utrzymuią, że wszystko to pochodzi od oficiialistów policyi dawnieyszey, uwolnionych od służby, a chcących przez to dać sobie znaczenie i stać się potrzebnemi rządowi, a tym samym mieysca swoie otrzymać. Niegodziwość ta nieustaie dotychczas, a to nietylko wieczorem; lecz i w samo południe. —

W listach z Kopenhagi z 25 p. m. donoszą, że Król JM. Dunski zaszczycił Sekretarzów Stanu Rossyyskich w wydziele spraw zagranicznych, hrabiów *Nesselrode* i *Capo d'Istria* orderem słonia.—

Norwehiia.

z Chrystyianii 10 Grudnia.

W Parafii Hemnaelskiey w północney Norwegii dało się czuć w dniu 31 Sierpnia r. t. mocne trzęsienie ziemi. Rzeka *Stow elen*

niezmiernie się burzyła, chociaż naymnieyszego wiatru niebyło. Osobliwszy skutek tego ziemi trzęsienia był ten, że przez cztery lub pięć tygodni prawie codzień dawał się słyszeć łoskot podziemny połączony z lekkim wstrzęsnieniem ziemi.

Szwecii a.

z Stokolmu, 12 *Grudnia.*

Otrzymano tu urzędową wiadomość o burzy która opustoszyła niedawno Wyspę St. Barthelemi. Od roku 1792 niewidziano nic podobnego w Jndyiach zachodnizh — Król wydał łaskawe postanowienie wyznaczaiące zapomogę niesczęśliwym rzeczoney wyspy mieszkańcom.

ROZMAITOŚCI.

Sąd woyskowy ustanowiony na wyspie Stey Heleny celem wydania wyroku w sprawie chirurga byłego przy Bonoparte P. *Stokoe* znalazł go winnym we wszystkich dziesięciu punktach, w których go oskarzano. Punkta rzeczone naywięcey sciągały się do fałszywych biuletynów o zdrowiu Bonoparte. Nadto Pan *Stokoe* wmówił był więźniowi rzeczoney wyspy, że Pan *Houdson Lowe* godzi na odięcie mu życia. W skutek za tem wyroku ego sądu. *Stokoe* utracił mieysce w służbie Królewskiey, z tem iednakże aby wydział Admiralicyi zostawił go na połowie żołdu.

Toczy się teraz w Bordeaux bardzo ciekawa sprawa tycząca się okrętu *Atalanty* przeznaczonego i urządzonego do rozboiów morskich. Badania publiczne rozpoczęte zostały w dniu 15 p. m. Pierwszym świadkiem iest Hrabia *Tournon* prefekt departamentu Gernonskiego. Zeznania iego są następuiące: »Po moim powrócie z wewnątrz departamentu rzeczonego Jeneralny krigs kommisarz floty Pan *Bergevain*, odkrył przedemną ciekawą taiemnicę o urządzaiącym się tu kaprze przeznaczonym na rozboie morskie. A ponieważ pierwsza w tey mierze wiadomość powziętą była od kapitana *Nox*, wezwałem przeto iego, celem powzięcia dalszych w tey sprawie sczegółów. Doniosł on mnie, że domy handlowe *Roze* i *Mieuxans* przedsiębrały urządzić i wysłać okręt *atalantę* dla zabierania i ścigania wszelkich statków kupieckich, któreby tylko napotkał. Według umówy ładunek cały okrętu i wszelka gotowizna miała być działem kapra, a same statki miały się zatapiać. Naypierwszą ofiarą tego niegodziwego przedsięwzięcia miał bydź okręt *Zofiia*, urządzony przez Pana *Ballieri* maiący przewieść wkrótce półtora miliona piastrów.— Osada Atalanty miała się składać z dwódziestu ludzi przy odbiciu; lecz później powinna się była pomnożyć pięćdziesięciu maytkami wysłanemi wślad za nią. Dowodztwo kapra tego poruczone było kapitanowi *Mangen*. Celem utrzymywania korrespondencii sekretney, Pan *Roze* miał wyiechać do Haure, a nieiakiś Pan *Laurent* do Bordeaux. — Skoro tak niegodziwe przedsięwzięcie doszło do wiadomości moiey, natychmiast doniosłem o niem ministerium spraw wewnętrznych, a to zaleciło mi przedsięwzięcie iak nayczynnieyszych i nayrychleyszych środków.—Wyspa St. Thomas przeznaczona była na skład towarów zrabowanych. Przedsiębiercy mieli zamiar: narabowawszy tyle ile tylko ich chciwość wymagała, przybić do iakiego odludnego brzegu, upoić wszystkich maytków i pozabiiawszy ich powrócić do Bordeaux!—Niewiadomo iaki też wyrok wyda sąd przysięgłych w tak osobliwszey i ciekawey sprawie.

—Pisarz polityczny doktor *Villand* zmarły w Jena, był synem znakomietego wierszopisa tegoż imienia.

— Jeden Kapitan okrętu który powrócił niedawno z Ameryki południowey do Grenock (w Szkocyi) przywiozł iaie *alligatora* (rodzay krokodyla) z tego wylęgło się zwierzątko które można było trzymać w ręku. Karmią ie rybą mięsem i ostrygami i wkrótkim dosyć czasie iest iuż trzy stopy długie, a iak rozumieią, to z czasem dwudziestu stop dosięgnie.

Kurs Petersburgski.

Czerwony zł: hollend: nowy	— rubli as:	—	11 k.	15.
Ditto — Ditto stary	— Ditto	—	11	—
Rubel srebrny — —	— Ditto	—	3	75.

W Petersburgu.

w drukarni woiennej Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.